

Inrichtingsplan Weiteveen

Inhoud

1.	Inleiding	4
2.	Huidige situatie en gebiedsbeschrijving	6
3.	Beleidskader	10
4.	Planbeschrijving	14
4.1	Doelen	14
4.2	Maatregelen voor de natuur	15
4.3	Schaapskooi en ontsluiting gebied	19
4.4	Landschappelijke inpassing	21
4.5	Recreatieve ontwikkeling	22
4.6	Maatregelen voor bewoners en gebouwen	23
4.6.1	Wateroverlast	23
4.6.2	Muggen en dazen	24
4.7	Beheer en onderhoud	25
4.8	Randvoorwaarden/relaties met andere ontwikkelingen/ onzekerheden	25
5.	Effecten van maatregelen/uitkomsten onderzoek	27
5.1	Inleiding	27
5.2	Milieu	27
5.2.1	Geur	27
5.2.2	Luchtkwaliteit	28
5.2.3	Bodem	28
5.2.4	Geluid	29
5.3	Natuur	29
5.4	Archeologie	32
5.5	Water	33
5.5.1	Grondwater	33
5.5.2	Landbouw	34
5.6	Monitoring	34
5.6.1	Natuurmonitoring	34
5.6.2	Wateroverlast	34
5.6.3	Muggenoverlast	34
6.	Realisatie	36
6.1	Vergunningen en procedures	36
6.2	Planning, voorbereiding, uitvoering en nazorg	37

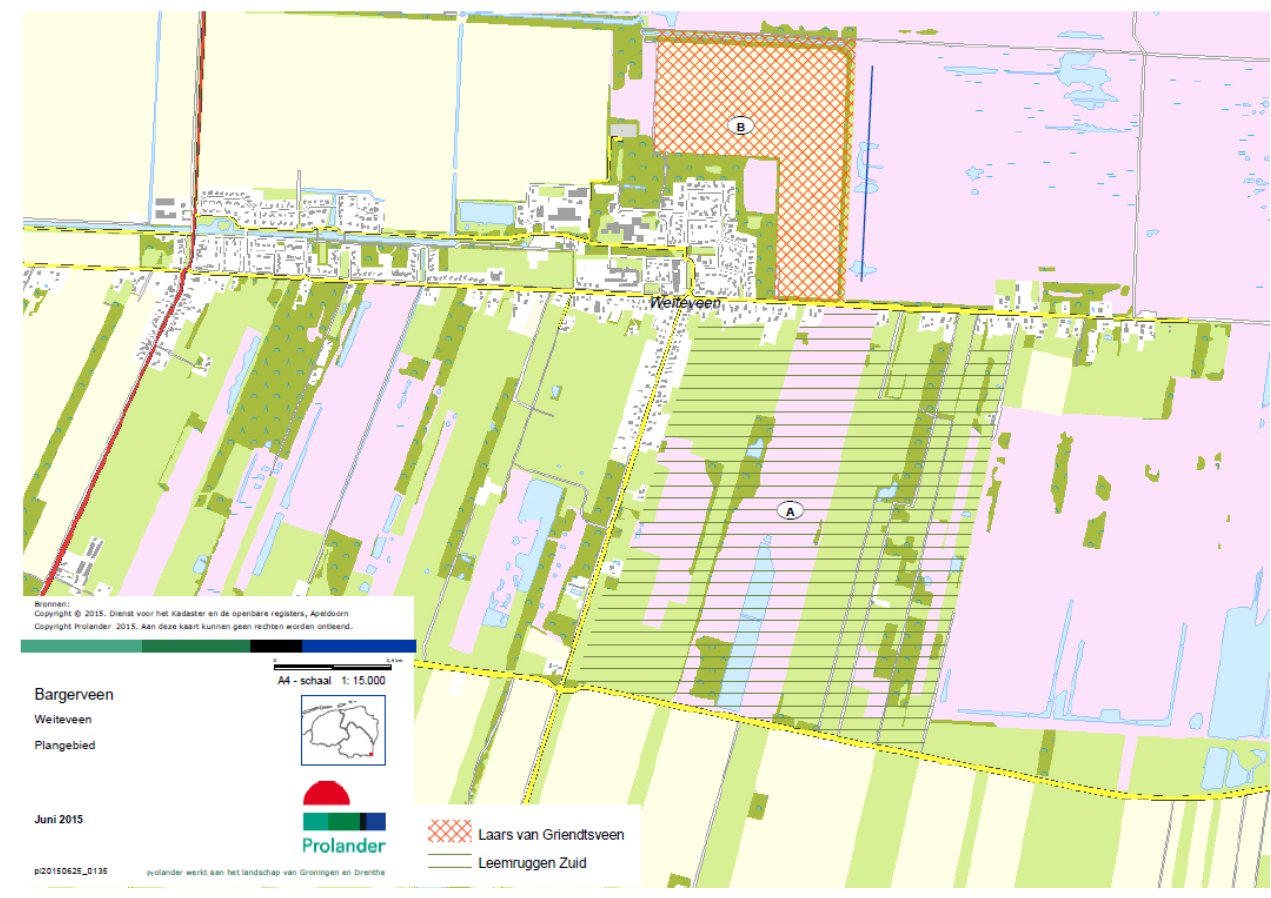
6.3	Kosten haalbaarheid en financiering.....	38
	Bijlage: PLANKAART	39

1. Inleiding

Het Natura 2000 gebied Bargerveen is een hoogveenreservaat waar gestreefd wordt naar behoud en herstel van het aanwezige hoogveen. Daarvoor moet de waterhuishouding op orde zijn en verschrallingsbeheer worden toegepast.

In de afgelopen jaren zijn er diverse hydrologische maatregelen en beheermaatregelen succesvol uitgevoerd. Het gebied ontwikkelt zich goed. Er zijn echter nog meer maatregelen nodig om het water in het Bargerveen zo lang mogelijk vast te kunnen houden. Daarom worden er rondom het Bargerveen hydrologische bufferzones aangelegd. De bufferzone bij Weiteveen is daar één van. De aanleg van deze bufferzone maakt het mogelijk om ook een aantal andere maatregelen uit te voeren. Het gaat om verschrallingsbeheer, waterhuishoudkundige maatregelen om bestaande wateroverlast te verminderen en maatregelen voor de versterking van de recreatief-toeristische ontwikkeling van de regio.

Dit inrichtingsplan beschrijft deze maatregelen. In onderstaande figuur is het gebied aangegeven waar de bufferzone Weiteveen - de Laars van Griendtsveen (B) – wordt aangegeven. In dit inrichtingsplan wordt daarnaast ingegaan op maatregelen die in de omgeving (A) van de bufferzone worden genomen.

Figuur 1 Plangebied inrichtingsplan Weiteveen

Het inrichtingsplan is bedoeld om inwoners en belanghebbenden te informeren over de plannen, om subsidieaanvragen te onderbouwen en als informatiebron voor de te doorlopen procedures in het kader van de natuurwetgeving en ruimtelijke ordening. Het inrichtingsplan beschrijft aan de hand van een kaart de te nemen maatregelen. Deze kaart is als losse bijlage bij dit plan gevoegd.

Het inrichtingsplan is onder verantwoordelijkheid van de Bestuurscommissie Bargerveen-Schoonebeek tot stand gekomen. Dit is gebeurd in goede samenspraak met de gemeente Emmen, waterschap Vechtstromen, Staatsbosbeheer, NAM, LTO , Dorpsbelangen Weiteveen en de provincie Drenthe. Vertegenwoordigers van betrokken partijen hebben in het Bufferoverleg de totstandkoming van het plan ambtelijk begeleid. Daarnaast hebben veel bewoners van Weiteveen en omgeving meegedacht over het inrichtingsplan tijdens diverse inloopdagen, infoavonden en werksessies. Al met al is het inrichtingsplan het resultaat van een gezamenlijk ontwikkelingstraject met betrokken partijen.

Het inrichtingsplan beschrijft allereerst het gebied. Daarna komen de relevante beleidskaders aan bod. Hoofdstuk vier gaat aan de hand van de plankaart in op de maatregelen die worden voorzien. In hoofdstuk vijf komen de effecten van het plan voor mens en omgeving aan bod. Hoofdstuk zes geeft een beknopt overzicht van de procedures en de planning.

2. Huidige situatie en gebiedsbeschrijving

De nieuwe buffer en het dorp Weiteveen liggen op het zuidoostelijke puntje van de Hondsrug. De ondergrond bevat weinig doorlatende keilemlagen waardoor het water slecht weg kan. In de voorlaatste ijstijd is dan ook een grootschalig hoogveencomplex ontstaan. Dit gebied, beter bekend als het Bourtangerveld, was ooit het grootste hoogveengebied van Noord west Europa.

In de afgelopen eeuwen is het hoogveen grotendeels afgegraven. Het landschap dat door deze afgravingen is ontstaan, is interessant, omdat de geschiedenis van de afgraving terug te vinden/lezen is in het landschap. Een voorbeeld daarvan is het grote hoogteverschil op korte afstanden: in het plangebied ligt het hoogste punt op circa 20 m + NAP (het niet afgegraven veen) en het laagste punt even verder op 15 m + NAP (afgegraven). Ook de waterhuishouding is kenmerkend: er is een intensief slotenstelsel om het slecht weglappende water af te voeren en er zijn nog kanalen voor de afvoer van het veen te vinden. In het dorp Weiteveen ervaart een aantal huiseigenaren regelmatig overlast van water in de kelder en in de tuin.

Het dorp Weiteveen aan de rand van het Bargerveen en de bufferzone hebben hun ontstaan direct te danken aan deze ontveningsgeschiedenis. Deze geschiedenis wordt in het Veenloopcentrum in Weiteveen uitgebreid verteld. Weiteveen ligt op de scheidslijn tussen twee ontginningstadias van het veenlandschap. Aan de zuidzijde van het dorp, ten zuiden van de Zuidersloot, liggen de randveenontginningen van het Schoonerbeekerveld. De noordzijde van het dorp heeft een geheel ander karakter: hier is sprake van planmatige hoogveenontginningen van het Amsterdamscheveld. Aan de oostzijde van het dorp is het hoogveen nog intact.

Figuur 2 Luchtfoto plangebied met ontveningspatronen

De randveen ontginningen ten zuiden van de Zuidersloot karakteriseren zich als smalle lange opstreckende verkavelingen onder een schuine hoek met de Zuidersloot. Op de lange percelen is meestal veen afgegraven maar her en der zijn er nog veenrestanten zichtbaar. Soms is er sprake van bosvorming. Deze afwisseling in grondgebruik geeft het gebied een gevarieerd, kleinschalig karakter.

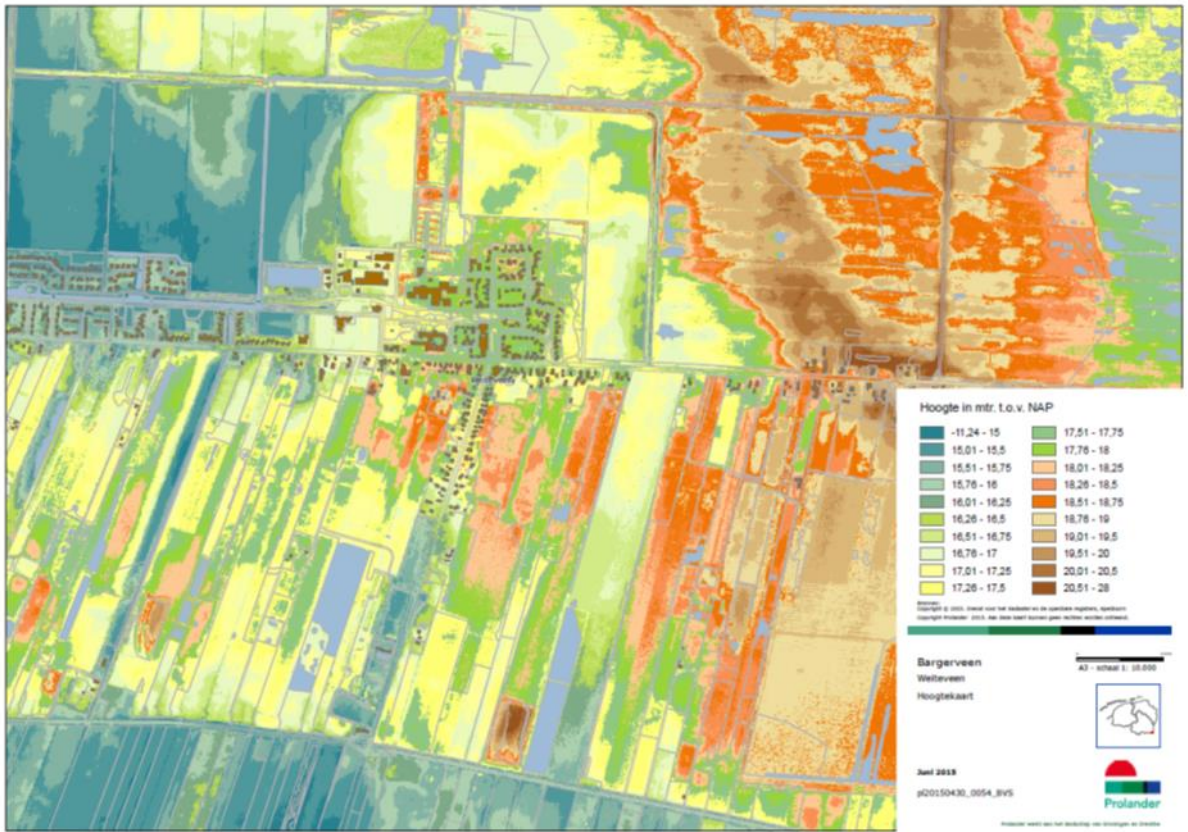
De planmatige hoogveenontginningen aan de noordzijde - het Amsterdamscheveld – hebben een rationele en grootschalige opzet. De verving uitgevoerd door ontginningsmaatschappijen heeft het gebied verkaveld met grote kavels, wijken en sloten in een rechthoekig patroon. Ook de voormalige spoorlijn sluit aan bij de rechtlijnigheid van het gebied.

Het Bargerveen ligt op de Hondsrug. Delen van het gebied zijn niet afgegraven en liggen duidelijk hoger dan de ontgonnen omgeving. Het rechtlijnige patroon van het ontgonnen Amsterdamscheveld is deels zichtbaar in het gebied, maar door het veen en de waterpartijen heeft het gebied een totaal ander karakter dan het aangrenzende ontgonnen landbouwgebied. De Laars zelf bestaat uit enkele relatief diep vergraven percelen landbouwgrond tussen de Middenweg en de Zuidersloot. Het gebied bevat echter nog wel hoogteverschillen.

Figuur 3 Landbouwpercelen in de Laars

In het gebied van de bufferzone en directe omgeving zijn de verschillende stadia van de veenontginning en de nauwe samenhang daartussen nog herkenbaar. Verschillende ruimtelijke elementen zijn daarvan getuige: de Middenweg met het voormalig spoor, diverse kaden, paden, sloten en steilranden als gevolg van vergravingen. In figuur 4 geeft de hoogteverschillen weer.

Figuur 4 Hoogtekaart

Figuur 5 Hoogveenlandschap

Ruimtelijk vormt de Laars een schakel tussen het dorp Weiteveen en het hoogveenlandschap van het Bargerveen. Met de inrichting van het gebied als bufferzone tussen dorp en het hoogveen wordt een nieuwe ontwikkeling aan het gebied toegevoegd.

3. Beleidskader

Voor de aanleg van de bufferzone Weiteveen en de daaraan gerelateerde maatregelen zijn diverse beleidskaders relevant. Hieronder een overzicht.

Beheerplan Natura 2000 Bargerveen

Op 4 juni 2013 is het hoogveenreservaat Bargerveen in de provincie Drenthe door de Nederlandse regering definitief als Natura 2000 gebied aangewezen. Daarmee heeft het reeds bestaande natuurgebied een bijzondere status gekregen binnen het Nederlandse natuurbeleid. De basis van de aanwijzing vormen de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn, met instandhoudingsdoelen zowel op het gebied van vogels als op het gebied van bijzondere habitattypen. Voor dit soort gebieden moet binnen drie jaar na de aanwijzing een beheerplan worden gemaakt. Een beheerplan geldt voor zes jaar. Het doel van het Natura 2000 beheerplan is te garanderen dat de doelen waarvoor het gebied is aangewezen daadwerkelijk kunnen worden gehaald. Het beheerplan dient de doelen uit te werken, het bestaande beheer en ander gebruik te toetsen en zo nodig een pakket aanvullende maatregelen voor te leggen. Het biedt daarnaast duidelijkheid aan beheerders, gebruikers en belanghebbenden over welke activiteiten zonder significante negatieve gevolgen voor de natuur in en bij het Natura 2000-gebied kunnen blijven bestaan of kunnen worden ontwikkeld. Ook geeft het beheerplan aan welke activiteiten mogelijk wel negatieve effecten hebben op de instandhoudingsdoelstellingen en (opnieuw) zullen moeten worden getoetst aan de Natuurbeschermingswet. Ten slotte biedt het de diverse bevoegde gezagen en burgers een handvat voor de vergunningverlening in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Het beheerplan voor het Bargerveen is eind 2014 afgerond en opgeleverd aan het Ministerie van Economische Zaken, die het beheerplan formeel in procedure brengt. De maatregelen, zoals beschreven in dit inrichtingsplan staan in het beheerplan.

Programmatiese Aanpak Stikstof (PAS)

Op 1 juli 2015 is de Programmatiese Aanpak Stikstof in werking getreden. De PAS verbindt maatregelen voor depositiereductie van stikstof en ecologisch herstel met het creëren van ruimte voor nieuwe economische activiteiten. Het Programma bevat generieke brongerichte maatregelen en gebiedsgerichte maatregelen in en nabij Natura 2000 gebieden. De maatregelen beschreven in dit inrichtingsplan zijn grotendeels als gebiedsgerichte maatregelen in de PAS opgenomen. Met de inwerkingtreding van de PAS zijn aan deze PAS-maatregelen een wettelijk verplicht karakter toegekend.

Uitvoering van de inrichtingsmaatregelen voor Weiteveen is een wettelijke plicht voor de betrokken overheden en worden ook als zodanig beschouwd in het inrichtingsplan.

Natuurvisie Drenthe

De provincie Drenthe heeft in haar in 2014 vastgestelde Natuurvisie: gastvrije Natuur, aangegeven dat zij de afronding van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) voor de komende jaren als prioriteit ziet. Het Bargerveen maakt als Natura 2000 gebied onderdeel uit van dit NNN. De provincie zet waar mogelijk middelen in om de milieu omstandigheden van het NNN zodanig te optimaliseren, dat er een goed functionerend samenhangend natuurnetwerk ontstaat. Het inrichtingsplan Weiteveen geeft hier invulling aan.

Daarnaast wil de provincie dat de natuur in Drenthe benut en beleefd kan worden. De provincie vindt een goede wandel- en fietsinfrastructuur in en bij natuur van belang. De provincie ziet mogelijkheden om andere ruimtelijke en economische functies te combineren met natuur, waarbij in elk geval gedacht wordt aan recreatie. Dit kan niet overal en altijd, maar dit zal per gebied bekeken worden in goede samenspraak met ondernemers, bewoners en natuurorganisaties. Rondom de bufferzone Weiteveen wordt gezocht naar een goede balans tussen natuur en een bijdrage aan economische ontwikkeling.

Cultuurhistorisch Kompas Provincie Drenthe

Het Cultuurhistorisch Kompas (Provincie Drenthe, 2009) benoemt het Bargerveen en het Amsterdamscheveld als toonbeelden van de verschillende stadia van de machinale veenontginning in Drenthe.

Deze kwaliteit wordt echter nauwelijks herkend en erkend. Bovendien heeft natuurbescherming en natuurontwikkeling een hoge prioriteit in het Bargerveen. Dit kan in dat geval ten koste gaan van de cultuurhistorische sporen in het gebied. Om de herkenbaarheid van de stadia van de veenontginning rond het Amsterdamscheveld te waarborgen, zullen wij vanuit de cultuurhistorie voorwaarden verbinden aan ontwikkelingen. Wij willen actief meedenken in planprocessen. Onze ambitie (zoals ook verwoord in paragraaf 6.11.3) richt zich op:

- *Het zichtbaar houden van de machinale veenwinning en veenverwerking op het Amsterdamscheveld en het Bargerveen, zowel in het landschap als in de bebouwing.*

Opgave

Het gebied rond het Amsterdamscheveld en het Bargerveen kent een terugloop in economische activiteit. De belangrijkste opgave voor het gebied is het zoeken naar nieuwe economische dragers. Deze nieuwe functies kunnen een nieuwe ruimtelijke drager voor het gebied vormen, waarbij het Amsterdamscheveld en Bargerveen verbijzonderingen zijn en een meerwaarde vormen voor de directe omgeving.

Structuurvisie gemeente Emmen 2020, Veelzijdigheid troef

De Structuurvisie gemeente Emmen 2020, Veelzijdigheid troef, (gemeente Emmen, 2009) is opgesteld voor de ruimtelijke vertaling van de ambities uit de Strategienota Emmen 2020 (gemeente Emmen, 2001). De Structuurvisie geeft de hoofdlijnen van de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente Emmen weer.

Voor het Bargerveen richt de inzet zich op een ruimtelijke overgangszone in noordelijke en westelijke richting tussen de natuur van het Bargerveen en de omliggende agrarische functie. In deze overgangszone is naast landbouw ook ruimte voor recreatie of recreatief medegebruik. Daar waar landbouw rendabel wordt, kan extensivering en/of recreatief medegebruik een plek krijgen. Hierbij kan zelfs gedacht worden aan een nieuwe veenomgeving, zodat de natuur in het Bargerveen ontlast wordt. De directe omgeving van Weiteveen is in de Structuurvisie aangegeven als ruimtelijke overgangszone.

Compensatievisie gemeente Emmen

In de Compensatievisie gemeente Emmen (Gemeente Emmen, 2008) zijn gebieden aangegeven waar natuurontwikkeling in het kader van compensatieregelingen kan plaatsvinden. De Laars van Griendtsveen is in de visie aangewezen als zoekgebied. Per gebied is in de compensatievisie aangegeven op welke manier ze versterkt kunnen worden. Daarbij is naast een versterking van de ecologische functie ook gestreefd naar een versterking van landschap en recreatie. Compensatie heeft betrekking op bos, natuur, landschap en archeologie. De compensatielocaties moeten aansluiten op bestaande natuurterreinen of hiertussen een verbinding vormen. De ligging en omvang moeten zodanig zijn dat de terreinen robuuste, duurzame natuurgebieden vormen. Daarnaast moet de ligging aansluiten bij de Structuurvisie. Dit betekent onder andere dat de locaties bijdragen aan het behoud en de versterking van de aardkundige waarden. Compensatielocaties dragen ook bij aan de bestaande en gewenste recreatiestructuur, maar niet ten koste van de natuurwaarden. De inrichting en het beheer van de locaties wordt afgestemd op de cultuurhistorische en archeologische waarden in de gemeente. Tenslotte kan compensatie vorm krijgen in verbetering van kwaliteit van bestaande gebieden en waarden.

In de Structuurvisie wordt ook rekening gehouden met de mogelijke gevolgen van klimaatverandering. Investerings om effecten te voorkomen, kunnen goed worden gecombineerd met investeringen in natuur, zeker als het gaat om waterberging en bosaanplant. Andersom is het belangrijk om bij investeringen in behoud en versterking van natuurgebieden rekening te houden met verandering van klimaat. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om de buffering van een gebied tegen de verwachte extremere weersomstandigheden.

Ruimtelijke waardenkaart

In het uitvoeringsprogramma behorende bij de Structuurvisie gemeente Emmen 2020 is de Ruimtelijke waardenkaart opgenomen. In september 2011 is de Ruimtelijke waardenkaart vastgesteld door de gemeenteraad. De Ruimtelijke waardenkaart belicht de cultuurhistorische en de landschappelijke waarden van het grondgebied van de gemeente Emmen. Het geeft een beschrijving van het ontstaan van het landschap en stelt de belangrijkste karakteristieken van het landschap vast, geeft de knelpunten aan met betrekking tot hedendaagse ruimtelijke ontwikkelingen en stelt een strategie op voor behoud, versterking en ontwikkeling van landschap in relatie tot cultuurhistorie. De Ruimtelijke waardenkaart biedt een beleidskader voor landschap en cultuurhistorie; de 'onderlegger' voor het ruimtelijk beleid en beheer binnen de gemeente. Het document biedt concrete handvatten voor de ontwikkeling van het landschap in relatie tot cultuurhistorie en geeft aan met welke aspecten in de planvorming rekening dient te worden gehouden.

Bestemmingsplan “Buitengebied Emmen”

Het bestemmingsplan Buitengebied Emmen (Gemeente Emmen, 2013) heeft als uitgangspunt dat een vitaal platteland van groot belang is voor de ontwikkeling van het omvangrijke buitengebied van Emmen. Het bestemmingsplan kan in ruimtelijke zin ontwikkelingen ondersteunen, die het karakter en de leefbaarheid van het buitengebied versterken. Zo draagt een ontwikkelingsgericht bestemmingsplan optimaal bij aan een vitale toekomst voor het platteland in Emmen.

Landbouw en landschap (inclusief natuur- en bosgebieden) bepalen het gezicht van het Emmense platteland. Ze worden daarom aangemerkt als 'basisfuncties'. Landbouw en landschap (inclusief cultuurhistorie en archeologie) zijn onlosmakelijk verbonden met het buitengebied en er (letterlijk) in

geworteld. Bodem en water zijn de randvoorwaarden om de landbouw en het landschap goed te laten ontwikkelen en vanuit die rol ook essentieel. In het bestemmingsplan is aansluiting gezocht bij de lagenbenadering die in de Structuurvisie gemeente Emmen 2020 wordt gehanteerd. De onderste lagen van landschap, natuur en bodem zijn in de Structuurvisie bepalend voor de ontwikkelingsmogelijkheden in de netwerk- en occupatie laag. Landschap is ook in de Structuurvisie de onderlegger voor het ruimtelijke, economische beleid.

Het bestemmingsplan kiest landschap als randvoorwaarde voor ontwikkelingsmogelijkheden van de aanwezige functies. Begrip en inzicht in de landschappelijke opbouw kan als inspiratiebron werken bij landschappelijke ingrepen. Het rapport "De Gemeente Emmen in het perspectief van het landschap" (gemeente Emmen, 2012) biedt een handvat voor het uitwerken van nieuwe ontwikkelingen. De opgave is ontwikkelingen zodanig te geleiden dat kwaliteiten behouden blijven, knelpunten tot een oplossing worden gebracht, nieuwe kwaliteiten aan het landschap worden toegevoegd en dat alles zodanig dat het landschap 'zijn verhaal' kan blijven vertellen. Het rapport is een bijlage bij het bestemmingsplan.

De Laars van Griendtsveen wordt gerekend tot het landschap van de grootschalige veenontginningen (Gebied 35 van het rapport "De Gemeente Emmen in het perspectief van het landschap"). Het is een 'enclave' tussen het Bargerveen, Weiteveen en het kleinschaliger landschap van de randveenontginningen.

In het bestemmingsplan zijn de gronden bestemd als 'Agrarisch met waarden – Grootschalige Veenontginningen'. Daarnaast is voor de gronden de 'milieuzone – hydrologisch aandachtsgebied' van toepassing. De gronden binnen deze zone zijn mede bestemd voor de bescherming van de waterhuishouding van het natuurgebied Bargerveen. Inrichtingsmaatregelen in dit gebied mogen geen negatief effect hebben op de waterhuishouding van het natuurgebied. Anderzijds mogen inrichtingsmaatregelen ten behoeve van de natuurwaarden ook geen nadelige invloed (vernatting) hebben op het aangrenzende landbouwgebied. Binnen de milieuzone geldt een omgevingsvergunningstelsel voor het wijzigen van het waterpeil, het aanleggen van drainage en/of het graven en/of dempen van sloten. Het bebossen van gronden en boomteelt of fruitteelt is, met het oog op eventuele verdrogingseffecten, gekoppeld aan een omgevingsvergunning.

Tot slot is voor het gebied de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 4' van toepassing (gebied met een middelhoge of hoge archeologische verwachtingswaarde). Het zijn gebieden waar op basis van de geologische en bodemkundige opbouw en reeds aangetroffen archeologische resten een (middel)hoge kans op het aantreffen van (intacte) archeologische vindplaatsen bestaat. Deze zones worden gekenmerkt door een - al dan niet verscholen onder het huidige maaiveld - redelijk gaaf landschap met dekzandruggen en dekzandkoppen. Van concrete vindplaatsen is hier echter voorsnog geen sprake. In hoofdzaak geldt een grote trefkans op nederzettingen, grafvelden, losse boerderijen, wegen, dijken, linies, kleine jachtkampen en losse vondsten uit alle perioden.

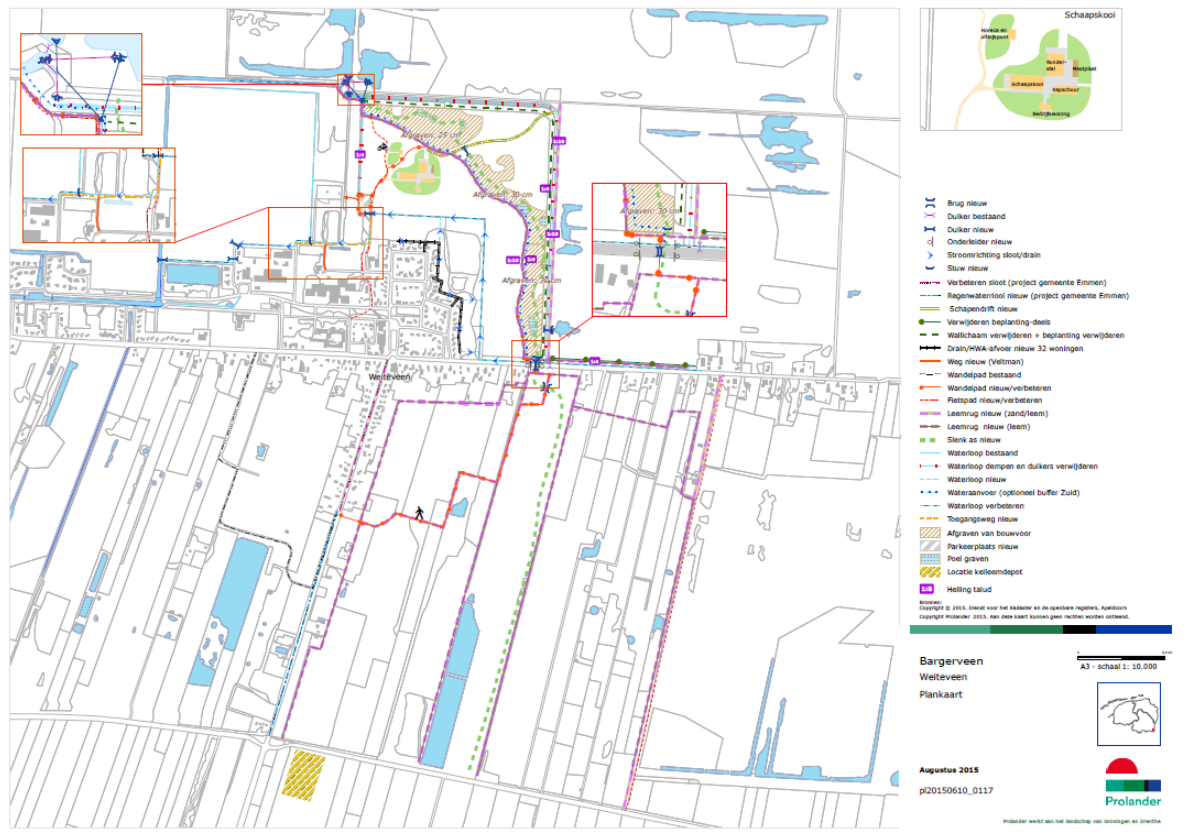
4. Planbeschrijving

4.1 Doelen

Het hoofddoel van het plan is het realiseren van een hydrologische bufferzone aan de west kant van het Bargerveen, zodat er zo min mogelijk water weg zijgt uit het Bargerveen en de natuur in het Bargerveen zich goed kan ontwikkelen. De aanleg en inrichting van de bufferzone biedt mogelijkheden om ook andere doelen te realiseren:

- Zonering van recreatief gebruik van het Bargerveen
- Zoveel mogelijk oplossen van de bestaande wateroverlast in de kom van Weiteveen en voorkomen van ontstaan van nieuwe wateroverlast.
- Bijdragen aan de recreatieve mogelijkheden en economische ontwikkeling van het dorp Weiteveen en directe omgeving door een verbinding te maken tussen het dorp en de Schaapskooi locatie en het Bargerveen.
- Mogelijkheden creëren voor bewonersparticipatie bij onderhoud en beheer.
- Bijdrage leveren aan de cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten van het gebied.

Deze doelen zijn uitgewerkt naar maatregelen, die op de plankaart (figuur 6) zijn weergegeven. De maatregelen vormen grotendeels een uitwerking van de maatregelen, zoals opgenomen in het Natura 2000 beheerplan Bargerveen. Hierna worden de verschillende onderdelen van het plan toegelicht.

Figuur 6 Plankaart

4.2 Maatregelen voor de natuur

Bufferzone

Voor de aanleg en inrichting van de bufferzone is ca. 35 ha landbouwgrond aangekocht die onderdeel gaat uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS). Dit gebied, de Laars van Griendtsveen, wordt conform het Natura 2000 beheerplan ingericht ten behoeve van de natuur met een nieuwe schaapskooi en sluit aan bij het hoogveenlandschap van het Bargerveen.

Het gebied gaat als een hydrologische buffer fungeren, door de waterloop die nu de grens vormt tussen het Bargerveen en de Laars te dempen en duikers te verwijderen.

De bufferzone wordt aan de noordoostkant ingericht als een nat en laag gelegen gebied, dat tegen het Bargerveen aanligt. Dit gebied beslaat ongeveer een derde van het totaal. Er komt een slenk voor de afvoer van water uit het aangrenzend deel van het Bargerveen. Deze slenk volgt de natuurlijk aanwezige laagten zoveel mogelijk en in de laagten worden poelen aangelegd. De zwarte grond/bouwvoor wordt ter plekke afgegraven tot maximaal 30 cm. De bodem van de slenk bestaat uit veen en/of zand.

Tussen de slenk en het hoger gelegen westelijk gebied komt een leemrug, waarover een wandelpad wordt aangelegd. De rest van het gebied is minder nat en wordt ten behoeve van het natuurbeheer ingericht als weidegrond voor de schapen en runderen met een open karakter en vegetaties die horen bij het hoogveenlandschap. Lagere natte plekken worden opgehoogd met het materiaal dat uit de slenk is gehaald.

Figuur 7 Impressie bufferzone vanaf de westkant van de Laars

Figuur 8 Dwarsdoorsnede als impressie van inrichting van de bufferzone

Bepplanting

De bestaande singel, die nu een fysieke scheiding vormt tussen het Bargerveen en de bufferzone, verdwijnt grotendeels. Er ontstaat een open verbinding met het hoogveenlandschap, waardoor de weidsheid van het landschap vanaf de schaapskooi en bijbehorende gebouwen ervaren kan worden.

Nieuwe schaapskooi

Het Bargerveen wordt al jaren begraasd met schapen en koeien; de laatste jaren gaat het om ongeveer 1500 schapen en 170-200 koeien. In combinatie met andere beheermaatregelen, zoals het verwijderen van opslag en branden van vergraste vegetaties, leidt begrazing tot een sterke omvorming van pijpenstrootje en berk naar heide en hoogveen en een open hoogveenlandschap. Uit de nota Begrazing in het Bargerveen¹ blijkt dat deze begrazing gecombineerd moet worden met het 's nachts opstallen van het vee, omdat het hoogveen anders teveel nutriënten krijgt en de concurrentie met andere soorten zoals pijpenstrootje verliest. Uit veldonderzoek is gebleken dat door toepassing van het potstalsysteem het hoogveen-veenmos is toegenomen.

Op grond van het beheerplan moeten de huidige twee schaapskooien aan de Verlengde Noordersloot in het Bargerveen worden verplaatst, omdat ze in een (inmiddels) te nat gebied staan en te klein zijn. In het drogere gedeelte van de Laars is ruimte gemaakt voor een nieuwe schaapskooi met bijbehorende voorzieningen. De nieuwe schaapskooi wordt met een schapendrift, een wat hoger liggende verbinding door het natte deel, verbonden met het Bargerveen. Bij de kruising met de slenk komt een duiker. De schapendrift sluit aan op de natuurlijke hoogte in de noordoostelijk hoek van het plangebied. De schaapskooi met bijbehorende voorzieningen zullen naar verwachting een economische impuls geven voor Weiteveen en omgeving.

Hydrologische maatregelen

Om het Bargerveen voldoende nat te kunnen houden worden diverse hydrologische maatregelen uitgevoerd. Ook dragen deze maatregelen bij aan het duurzaam vastleggen van koolstofdioxide (CO₂ fixatie). De maatregelen zijn op de plankaart aangegeven en worden hieronder beschreven. Daarnaast wordt een aantal maatregelen getroffen om de bestaande wateroverlast in Weiteveen zoveel mogelijk op te lossen en om te voorkomen dat de hydrologische maatregelen voor het Bargerveen wateroverlast veroorzaken op plekken waar dat niet gewenst is. Deze worden in paragraaf 4.6 beschreven.

Leemruggen

Er worden leemruggen aangelegd tussen het dorp Weiteveen en het Bargerveen (oost-west) en in het Bargerveen zelf daar waar een sterk hoogteverschil is tussen percelen door turfwinning (noord-zuid). Dit betreft in totaal ca. 9 km leemruggen. De leemruggen ten zuiden van de Zuidersloot zijn bedoeld om het water binnen deze leemruggen vast te houden ten behoeve van het Bargerveen en om verdroging en inklinking van het veen tegen te gaan. In de bufferzone zelf komt een leemrug aan de westkant van de slenk, om ook hier het water vast te houden in het natte deel van het gebied.

De leemrug wordt aan de bovenkant vijf meter breed en loopt aan beide kanten flauw af tot een totale breedte van maximaal 20 meter. Om de leemrug waterdicht te krijgen, moet deze aansluiten op de leemlaag in de bodem, die gemiddeld circa 2 meter diep ligt. De leemruggen steken gemiddeld 30 tot 50 centimeter boven het maaiveld uit. De figuren 9 en 10 geven een impressie van de situatie zonder en met leemrug.

¹ Staatsbosbeheer, Nota begrazing in het Bargerveen, 2012

Figuur 9 Huidige situatie vanaf Zuidersloot

Figuur 10 Fotomontage leemrug vanaf de Zuidersloot

Daarnaast komen op een aantal plekken leemruggen met zowel leem als zand. Deze leemruggen zijn vanwege de samenstelling deels doorlatend en hebben een beperkte waterkerende functie. Hier wordt naast zand leem gebruikt om de doorgraven leemlaag in de ondergrond te herstellen. Deze leemruggen volgen het maaiveld en steken ook gemiddeld 30 tot 50 cm boven het maaiveld uit.

Dempen van sloten en aanleggen van nieuwe sloten

De waterhuishouding wordt aangepast om het water in het Bargerveen zo goed mogelijk vast te houden en om wateroverlast in het dorp te voorkomen en te verminderen. De bestaande sloot, die nu als scheiding dient tussen het Bargerveen en de Laars, wordt gedempt. Het water uit het Bargerveen dat nu via deze sloot in zuidoostelijke richting wordt afgevoerd, wordt in het vervolg via de slenk afgevoerd. Daarvoor wordt ten noordwesten van de bufferzone een aantal duikers aangelegd. Langs de slenk wordt ruimte gereserveerd om zo nodig een extra leiding aan te leggen voor wateraanvoer naar de zuidelijke buffer.

De slenk verlaat de Laars en kruist vervolgens de Zuidersloot. Het water wordt met een duiker onder de weg doorgeleid naar het zuidelijk gelegen gebied voor wateraanvoer naar de zuidelijke buffer. Er wordt alvast een tweede duiker aangelegd voor de mogelijk nog aan te leggen wateraanvoerleiding. Ten minste één van de duikers wordt zo aangelegd dat dieren ze kunnen passeren. Ten noorden van de Zuidersloot komt een stuw om het peilverschil met de slenk aan de zuidkant van de weg te overbruggen. De bermsloten van de Zuidersloot worden afgekoppeld van de afvoerleiding van het Bargerveen en verbonden met de te verbeteren sloot aan de westkant van de Laars. Waterafvoer vanuit het Bargerveen gaat hoofdzakelijk via de aan te leggen slenk naar het zuiden en deels om het dorp heen naar het westen. Beide maatregelen geven een verbetering van de huidige situatie.

De bestaande sloot aan de westkant van de Laars, die langs het dorpsbos van de gemeente loopt, wordt vergroot. Deze sloot zorgt er voor dat er geen (extra) water over de keileem richting het dorp afstroomt en dat de grondwaterstand in dit deel van het plangebied voldoende laag blijft. Dat is nodig om het gebied te kunnen benutten voor het weiden van schapen en om te voorkomen dat drassige gronden tot muggenoverlast in het dorp leiden. Aan de noordoostelijke rand van Weiteveen bij de Korhoenlaan, Heidestraat en Veltmanlaan komt een drain voor het voorkomen van te hoge grondwaterstanden en voor het afkoppelen van hemelwater (HWA) van 32 woningen die grenzen aan het plangebied. Deze drain wordt aangesloten op de te vergroten sloot aan de westkant van de Laars. Deze sloot watert in het vervolg af in noordwestelijke richting en sluit daar aan op nieuw en te verbeteren watergangen ter hoogte van de ijsbaan. Deze watergang komt uit op het Dommerschkanaal.

4.3 Schaapskooi en ontsluiting gebied

In de Laars komt de nieuwe schaapskooi met een potstalsysteem, een runderstal, kapschuur, een bedrijfswoning, een opslag voor foliebalen en ruimte voor een mestplaat.

Naast deze bedrijfsgebouwen komen in de noordwest hoek een informatieruimte, vergaderruimte, en een uitkijk- en horecapunt met een terras. Tussen het horecapunt met informatievoorziening en het bedrijfsmatige erf is een multifunctioneel veld voor evenementen en activiteiten. Een deel wordt ingericht als kleine dierenweide die vanaf het horecapunt met informatievoorziening is te zien. Het horecapunt met informatievoorziening is toegankelijk voor minder validen. Vanaf deze plek is rondom uitzicht en is het vertrek en de aankomst van de schaapskudde te zien. De rest van het terrein wordt ingericht als grasland, waar vee tijdelijk kan worden gestald. Dit gebied wordt omrasterd.

Wandel- en fietspaden takken aan op het erf. Het horecapunt met informatievoorziening is het knooppunt van alle routes.

Onderstaande tabel geeft de grootte van de gebouwen aan.

Schaapskooi, potstal, vlakke vloer	25 x 60 m
Koestal, potstal	30 x 40 m
Kapschuur (hooi/stro en machineberging, schaft)	15 x 40 m
Mestplaat	10 x 30 m
Foliebalen opslag	10 X 30 m
Informatiecentrum, vergaderen, uitkijkpunt en horecapunt	276 m ²
Terras	100 m ²
Bedrijfswoning met verblijfsruimte voor ondersteuning	240 m ²

Tabel 1 Afmetingen gebouwen

Voor de gebouwen wordt, zoveel als financieel mogelijk is, gebruik gemaakt van duurzame en onderhoudsarme materialen, lokale materialen en technieken. Gestreefd wordt naar een energieneutraal concept, waarbij ook zonnepanelen worden toegepast. De landschappelijke inpassing, met gebouwen deels in de grond, draagt bij aan een duurzame klimaatbeheersing. Zomers heeft dit een koelende werking door de dikke wanden en in de winter halen grote glazen puien bij de woning de warmte naar binnen.

In een haalbaarheidsstudie² is onderzocht op welke wijze deze gebouwen en voorzieningen het beste kunnen worden gesitueerd en hoe zij landschappelijk goed kunnen worden ingepast. Daarbij is gelet op de locatie zelf en de relatie met de omgeving. Gekozen is voor het zogenoemde Plaggenhutmodel, om een duidelijke link met de historie van het veengebied te leggen. De plaggenhut is een kenmerkend bouwtype, dat bestaat uit een ophoging/heuvel in het landschap waar een woning in is ondergebracht. De schaapskooi en bijhorende gebouwen worden in een heuvel in het landschap geplaatst. De gebouwen op het erf zijn vormgegeven als een familie van gebouwen. Alle gebouwen zijn deels geïntegreerd in het landschap en bedekt met aarde of groene daken. Vanaf een afstand is de schaapskooi te ervaren als een groen ensemble van gebouwen. In de volgende fase van de planvorming wordt dit uitgewerkt naar een stedenbouwkundig ontwerp.

² DAAD Architecten B.V., Haalbaarheidsstudie Schaapskooi Weiteveen, 2014

Figuur 11 Schaapskooi en gebouwen in het landschap

Het gebied wordt voor auto's en bussen ontsloten met een nieuwe weg, die vanaf de Ambachtsweg, parallel aan de nieuw te graven sloot doorgetrokken wordt richting de nieuwe parkeerplaats aan de rand van het gebied. Dit is een verharde weg van 5 meter breed, parallel aan de nieuw te graven waterafvoerleiding voor het dorp Weiteveen (zie paragraaf 4.6). Daarvoor wordt circa 0,5 ha van het bestaande bos gekapt. Deze weg kan ook dienen als een nieuwe ontsluiting voor de Veltmanstichting, waardoor de bestaande ontsluiting kan komen te vervallen. Ook is de begraafplaats bereikbaar via deze weg.

De parkeerplaats biedt ruimte voor 30 plaatsen en wordt landschappelijk ingepast. Het wordt een semi-verharde parkeerplaats die ook gebruik kan worden voor de bezoekers van de begraafplaats. Het aantal parkeerplekken is gebaseerd op een bezoekersaantal van 12.500. Mochten er meer bezoekers komen dan nu voorzien, dan zal Staatsbosbeheer extra verharde parkeerplaatsen aanleggen. In het huidige plan is ruimte gereserveerd voor deze eventuele uitbreiding. Voor piekmomenten is er nu al extra parkeergelegenheid bij het Veenloopcentrum en kan er op een met kunststof versterkt grasland worden geparkeerd.

4.4 Landschappelijke inpassing

Met de ontwikkeling van de bufferzone en de schaapskooi met drift wordt er in feite een nieuwe laag aan het landschap toegevoegd. Daarbij is er naar gestreefd om de bestaande stadia van ontginning – ontstaansgeschiedenis van de plek - zichtbaar te laten blijven. Voorop staat dat het ruimtelijk kader van de Laars – de strakke lijnen van de veenontginning – zichtbaar en leesbaar blijven. Zij vormen immers de context waarbinnen de Laars is ontstaan. Ook de Laars blijft als ruimtelijke eenheid zichtbaar.

De bufferzone blijft dus ruimtelijk ondergeschikt aan de strakke lijnen van het gebied. De slenk die zorgt voor waterafvoer krijgt een kronkelend karakter en volgt zoveel mogelijk het lage tracé in het landschap. Daarmee sluit de slenk aan op de morfologie van het gebied. De hogere leemrug die als kering dient volgt eveneens dit kronkelend verloop.

De schaapskooi en de schapendrift worden ingezet als schakel tussen de Laars – het dorp – en het Bargerveen. De schaapskooi wordt gebouwd op de bestaande hogere zandkop in de Laars. Bijzondere architectuur van de gebouwen –als samenhangend ensemble – zorgen voor een blikvanger in de ruimte. De schapendrift vormt als het ware een looper – een nieuwe laag - tot het Bargerveen. Deze zone volgt in grote lijnen de hogere delen van het gebied en contrasteert daarmee – in ligging en in verschijningsvorm - met de lagere zone van de slenk. Daardoor wordt de schakel met het Bargerveen ruimtelijk tastbaar.

De bossingels op randen van het Bargerveen worden verwijderd, waardoor er vanaf de schaapskooi ruim zicht op het veen is. De overgang veen – bufferzone behoudt zijn strakke grens. Aan de noordzijde komt door het kappen van de bossingel de oude spoordijk weer meer in het zicht en versterkt de rechtlijnigheid van dit ontginningsstadium.

De rand van Weiteveen blijft zich als een scherpe bosrand manifesteren. Daarmee volgt deze rand de scherpe rechtlijnige begrenzing met de Laars. De overgang met het dorp vindt plaats via een nieuwe vormen verbinding. De parkeerplaats wordt landschappelijk ingepast en is niet erg zichtbaar. Grondwallen en beplanting worden aangebracht om de parkeerplaats zo veel mogelijk aan het zicht te onttrekken. De verbinding tussen het Veenloopcentrum en schaapskooi wordt zoveel mogelijk als belevingsroute ingericht.

4.5 Recreatieve ontwikkeling

Het Bargerveen als geheel trekt ruim 80.000-100.000³ bezoekers per jaar. Dit zijn over het algemeen wandelaars en fietsers die van de natuur, het landschap en de cultuurhistorie komen genieten. Ondernemers en vrijwilligers (o.a. vanuit het Veenloopcentrum) in Weiteveen spelen hier op in door recreatief- toeristische voorzieningen te ontwikkelen en bezoekers zo goed mogelijk van informatie te voorzien. Daarmee krijgt de regio een economische impuls. Er zijn mogelijkheden om met name uit Duitsland meer bezoekers te trekken door de wandel- en fietsinfrastructuur te verbeteren en de promotie meer op Duitsland te richten.

Uit het toeristisch onderzoek blijkt dat het niet echt makkelijk is om veel (nieuwe) recreanten naar Zuidoost Drenthe te trekken. Het is een dunbevolkt gebied en niet altijd goed te bereiken. Noodzakelijk voor een ontwikkeling van de Laars is het beter bereikbaar maken van de locatie vanuit zowel het dorp als vanuit het Bargerveen. Om op deze locatie een sterke recreatieve trekker mogelijk te maken is het essentieel aan te takken op een goed ontsloten netwerk van fiets- en wandelpaden.

De schaapskooi en aanverwante activiteiten kunnen een grote rol spelen bij het verhogen van de bezoekersaantallen. Het Bureau Ruimte & Vrije tijd geeft in haar rapport aan welke mogelijkheden hiervoor zijn en welke eisen dat stelt aan de inrichting en het gebruik van de schaapskooi en omgeving. Bezoekers worden getrokken door de aanwezigheid van dieren, informatie, evenementen en excursies, uitzichtpunt met basisvoorzieningen, zoals toilet en bankjes en een horecapunt. Hieraan wordt tegemoet gekomen door de schaapskooi bij de start uit te rusten met een recreatieve plus , die uit kan groeien tot een middelgrote attractie. Dit heeft inmiddels vorm gekregen in de

³ Bureau Ruimte & Vrije Tijd, Toeristisch recreatieve impuls schaapskooi Weiteveen, 2014

uitwerking zoals in paragraaf 4.3 beschreven. Verwacht wordt dat dit tussen de 5.000 en 12.500 bezoekers oplevert, waarvoor ca. 30 parkeerplaatsen nodig zijn. In het bestemmingsplan wordt rekening gehouden met eventuele groei, afhankelijk van uitbreiding en invulling van het recreatieve deel. Dit wordt beschouwd als een stip op de horizon. Vijf jaar na inrichting wordt bekeken hoe het geheel zich als economische drager heeft ontwikkeld. Op basis van monitoringsgegevens wordt vijf jaar na inrichting bekeken hoe met deze eventuele groei van de recreatieve ontwikkeling moet worden omgegaan. Hierin wordt samen met het Veenloopcentrum opgetrokken.

Vanaf de parkeergelegenheid bij het Veenloopcentrum in het dorp komt een wandel- en fietsroute naar de schaapskooi. De route loopt vanaf het Veenloopcentrum door het dorp door de bosrand naar de schaapskooi. De nieuwe paden moeten aansluiten op het knooppunten netwerk.

De inwoners van het dorp Weiteveen hebben voorstellen gedaan voor het versterken van bestaande routestructuren en deze zijn in het plan opgenomen. De fietsroute vanuit het dorp wordt langs de schaapskooi doorgetrokken naar het noorden. Over de leemrug bij de slenk komt een wandelpad, dat in het noorden aansluit op de bestaande wandelroute over de oude spoorbaan. In het zuiden wordt aangesloten op een nieuw aan te leggen wandelpad richting de Kerkenweg. Over de slenk ten zuiden van de Zuidersloot komt een brug voor wandelaars. Daarmee wordt in totaal voor circa 2,4 km aan ontbrekende schakels in het dorpsommetje van het Veenloopcentrum gerealiseerd en kan er een rondje worden gelopen.

4.6 Maatregelen voor bewoners en gebouwen

4.6.1 Wateroverlast

In de huidige situatie ervaart een aantal inwoners van Weiteveen wateroverlast, vanwege plaatselijk hoge grondwaterstanden in de bebouwing en door afstromend oppervlaktewater vanaf de randen van het Bargerveen naar de aangrenzende woningen. Door de Bestuurscommissie is toegezegd dat de wateroverlast niet mag toenemen door de te nemen inrichtingsmaatregelen voor het Bargerveen en dat geprobeerd wordt om ook de bestaande wateroverlast zoveel mogelijk terug te dringen. Dit is ook vastgelegd in het GGOR besluit, dat betrekking heeft op het gewenste grond- en oppervlaktewaterregiem, zoals dat door het waterschap ingesteld moet worden. Dit heeft geleid tot een aantal concrete maatregelen, zoals hierna beschreven en op de plankaart aangegeven. Deze maatregelen dragen ook bij aan vermindering van muggenoverlast in het dorp.

a. Afwatering langs Zuidersloot

Door het aanleggen van leemruggen wordt het water in het natuurgebied, ten zuiden en ten noorden van de Zuidersloot, vastgehouden. Afstroming van water vanuit de natuur naar de bebouwing zal hierdoor verminderen. Omdat de bermsloten langs de Zuidersloot nu nog verbonden zijn met de bestaande afvoerwatergang van Bargerveen, kan dit voor wateroverlast in het dorp zorgen. Door de nieuwe slenk vervalt de huidige afvoerwatergang en dus ook deze verbinding. De bermsloot aan de noord- en zijkant van de Zuidersloot watert in het vervolg af via de te vergroten sloot westelijk van de Laars, in noordelijke en daarna in westelijke richting. Daarmee wordt de wateroverlast in het dorp verminderd. Hiervoor wordt deels een nieuwe sloot gegraven, die parallel aan de nieuwe ontsluitingsweg wordt aangelegd.

b. Kerkenweg

Voor de afwatering van neerslag en grondwater van het bebouwingslint langs de Kerkenweg wordt door de gemeente een regenwaterriool aangelegd. Daarop kan de afvoer van dakgoten en de al dan niet aanwezige drainage rond de woningen en/of greppels voor de afwatering van de tuinen worden aangesloten. De ontwatering van de huispercelen zelf is een zaak van de bewoners.

Het regenwaterriool voert in zuidelijke richting af en komt uit in een te vergroten sloot parallel aan de Kerkenweg. Door deze afvoer zal de bestaande wateroverlast in dit deel van Weiteveen afnemen.

Door het aanleggen van leemruggen wordt het water in het natuurgebied, ten zuiden van de Zuidersloot vastgehouden. Afstroming van water vanuit de natuur naar de bebouwing richting Kerkenweg zal hierdoor verminderen.

c. Wateroverlast kern Weiteveen

In de kom van Weiteveen ervaren bewoners wateroverlast. Aan de noordoostelijke rand van Weiteveen, bij de Korhoenlaan, Heidestraat en Veltmanlaan, komt een drain voor het voorkomen van te hoge grondwaterstanden en voor het afkoppelen van hemelwater (HWA) van 32 woningen die grenzen aan het plangebied. Dit water wordt in de richting van de te vergroten sloot langs de bufferzone afgevoerd. Om de drain aan te kunnen leggen moet een strook van 600 meter lang en acht meter breed aan bos worden verwijderd. Ook de sloot aan de noordkant van Weiteveen zorgt ervoor dat het water bij hoge grondwaterstanden makkelijker weg kan. Mochten er nog meer woningen voor het hemelwater afgekoppeld worden van het riool, dan kan deze sloot daarvoor gebruikt worden.

4.6.2 Muggen en dazen

Van andere vernattingsprojecten is bekend dat dit kan leiden tot een toename van overlast van muggen en dazen. Bij het ontwerp van de inrichting is hier al zo veel mogelijk op geanticipeerd door het treffen van maatregelen, die het onaantrekkelijk maken voor muggen om zich te verplaatsen via de zogeheten muggenmigratiezones (MMZ). Het gaat om de volgende maatregelen

- In de zone langs de slenk worden poelen aangelegd om daarmee de natuurlijke vijanden van de muggen een plek te geven en predatie plaats kan vinden. De poelen worden zo aangelegd dat zij in verbinding staan met de slenk.
- De bomenrijen ten noorden en oosten van de Laars worden gekapt. Daarmee neemt de openheid (en dus winddynamiek) toe en wordt muggenoverlast tegen gegaan. Kleine bosjes in het natte gebied op afstand van bebouwing moeten muggen in het gebied houden.
- De bomenrij aan de noordzijde weg Zuidersloot wordt deels gekapt, zodat de openheid toe neemt en de kans op muggenoverlast afneemt. De overblijvende bomen blijven aantrekkelijk als vliegroute voor vleermuizen, die op muggen jagen.
- De nieuwe hemelwaterafvoer van 32 woningen krijgt een ondergronds leiding en beplanting verdwijnt (zie paragraaf 4.6.1). Er is meer openheid en minder modder, waardoor het onaantrekkelijker wordt voor muggen. Mogelijk biedt dit een extra route voor vleermuizen wat van positieve invloed is op de muggenoverlast.
- Bij het onderhoud van het bos tussen de buffer en het dorp wordt door de gemeente gericht gewerkt aan maatregelen om muggenoverlast te verminderen. Te denken valt aan meer open

stukken in het bos. Hiervoor wordt een geïntegreerd onderhoudsplan opgesteld ten behoeve van duurzaam beheer op de langere termijn.

Verder is het van belang dat bewoners zelf ook maatregelen nemen. Uit andere gebieden blijkt dat door het schoonhouden van dakgoten en regentonnen de overlast vermindert.

4.7 Beheer en onderhoud

Het plangebied van de Laars en ten zuiden van de Zuidersloot komt in eigendom van Staatsbosbeheer en zij heeft de verantwoordelijkheid voor het beheer en onderhoud van het gebied. SBB is voorbereidingen aan het treffen om een samenwerking aan te gaan met de Stichting Buurtsupport voor het beheer en de exploitatie van de gebouwen. De verantwoordelijkheid blijft bij de eigenaar Staatsbosbeheer.

De gemeente heeft de te verdiepen sloot aan de westkant van het plangebied in beheer en onderhoud en draagt dit samen met de nieuw te graven sloot over aan het waterschap Vechtstromen. De drain en de overige sloten langs de Zuidersloot en omgeving en in de kom van Weiteveen komen in eigendom, beheer en onderhoud van de gemeente.

De nieuwe toegangsweg komt in eigendom en beheer van de gemeente.

4.8 Randvoorwaarden/relaties met andere ontwikkelingen/onzekerheden

Om dit plan uit te kunnen voeren, zijn er voldoende financiële middelen nodig en moeten de benodigde vergunningen kunnen worden verkregen. In hoofdstuk 6 wordt ingegaan op de financiering van de activiteiten.

Vergunningen en bestemmingsplan

Het Bargerveen is een Natura 2000 gebied, waarvoor bijzondere vereisten gelden voor activiteiten in en rondom het gebied, die van invloed kunnen zijn op de natuur in het gebied. Zo geldt bijvoorbeeld dat de stikstof belasting vanuit de schaapskooi niet te groot mag zijn en is een goed functionerende waterhuishouding van belang. Hiervoor is inmiddels het nodige onderzoek verricht. Daaruit komt naar voren dat er geen belemmeringen uit oogpunt van de milieu- en natuurwetgeving verwacht worden. Dit wordt nader toegelicht in hoofdstuk 5. Daarnaast moeten de activiteiten planologisch mogelijk worden gemaakt. De gemeente Emmen zal daarvoor het bestemmingsplan gaan wijzigen. In hoofdstuk 6 wordt hier verder op ingegaan. Daarin staat ook een overzicht van de vergunningen die nog moeten worden verkregen voor de voorgestelde maatregelen.

Overige randvoorwaarden

De bewoners van Weiteveen en omgeving moeten geen extra last gaan ervaren ten opzichte van de huidige situatie als het gaat om wateroverlast en hinder van muggen. Ook moeten de mogelijk extra bezoekers en het bijbehorende verkeer op een goede manier door/langs het dorp geleid kunnen worden. Weiteveen moet per saldo voordeel hebben van dit plan doordat er meer bezoekers komen en er een sterkere recreatieve ontwikkeling komt.

Voor de landbouw moeten de mogelijkheden beschikbaar blijven om in de toekomst water door te voeren naar het zuidelijk gebied en om water aan te voeren. De uiteindelijke realisatie daarvan wordt bepaald op basis van de planvorming voor de zuidelijke bufferzone.

Onzekerheden

Ter voorbereiding van dit plan is er veel onderzoek gedaan naar de waterhuishouding van het gebied en de natuurontwikkeling van het Bargerveen. En hoe goed de modellen ook zijn, er zijn altijd onzekerheden. Hoe met deze onzekerheden wordt omgegaan, komt in hoofdstuk 5 aan bod.

5. Effecten van maatregelen/uitkomsten onderzoek

5.1 Inleiding

De mogelijke effecten van maatregelen zijn in diverse studies onderzocht. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste resultaten uit dit onderzoek gepresenteerd voor de aspecten geur, lucht, bodem, geluid, natuur, archeologie, landschap en water. Het hoofdstuk sluit af met informatie over de wijze waarop de effecten na aanleg zullen worden gevolgd, zodat zo nodig kan worden bijgestuurd. Voor meer informatie wordt verwezen naar de onderliggende rapporten.

5.2 Milieu

5.2.1 Geur

Onderzocht is of de schaapskooi tot overschrijding van de normen voor geurhinder zal leiden die gelden op grond van de Wet geurhinder en veehouderij en de bijbehorende regeling.⁴ Deze regelingen geven richtlijnen voor de berekening van geuremissie. De geurbelasting wordt onder meer bepaald door de geuremissie, de hoogte en omvang van het emissiepunt, de snelheid waarmee de lucht wordt afgevoerd en de ligging van de stal en het emissiepunt ten opzichte van de geurgevoelige objecten.

Resultaten

Voor de berekening van de geurbelasting van de schaapskooi is uitgegaan van het huidige ontwerp van de gebouwen en een bezetting van 1000 schapen en 110 runderen. De mestplaat is meegenomen in de berekening.

De geurbelasting moet berekend worden met het verspreidingsmodel ‘V-Stacks-vergunning’ en wordt uitgedrukt in odour units European in een volume-eenheid lucht (ouE/m^3). De geurbelasting is berekend als het 98-percentiel van de concentratie.⁵ Voor de koestal is deze berekening niet gemaakt, omdat voor koeien alleen een afstandseis geldt: er moet minimaal 100 meter tussen de geurgevoelige objecten en de koestal worden aangehouden. In het plan Weiteveen wordt hier ruimschoots aan voldaan; de kortste afstand tot aan de geurgevoelige objecten (huizen Korhoenlaan) bedraagt meer dan 200 meter.

Uit onderstaande tabel blijkt dat de geurbelasting van de schapen, de mestplaat en van een bestaand bedrijf, maximaal $1,8 \text{ ouE}/\text{m}^3$ lucht is en dus onder de wettelijke norm van $2,0 \text{ ouE}/\text{m}^3$ lucht uit de Wet geurhinder en veehouderij ligt. Het aspect geur vormt dan ook geen belemmering in de planvorming.

⁴ Arcadis, Geuronderzoek Schaapskooi Weiteveen, 2014

⁵ 98 % van de zich voordoende geurbelasting

volgnummer	Geurgevoelig object	Geurnorm ouE/m ³	Geurbelasting ouE/m ³
2	Korhoenlaan 26	2,0	1,5
3	Korhoenlaan 28	2,0	1,6
4	Korhoenlaan 30	2,0	1,7
5	Korhoenlaan 32	2,0	1,7
6	Korhoenlaan 34	2,0	1,8
7	Korhoenlaan 36	2,0	1,8
8	Korhoenlaan 38	2,0	1,8

Tabel 2 Uitkomsten berekening cumulatieve geurbelasting voor geurgevoelige objecten, inclusief mestplaat (geuronderzoek Arcadis, 2014)

5.2.2 Luchtkwaliteit

De schaapskooi en het verkeer kunnen van invloed zijn op de luchtkwaliteit. Voor beide aspecten is in het luchtkwaliteitsonderzoek gekeken naar de toename van stikstofdioxide, fijn stof en zeer fijn stof. ⁶ Onderzocht is welke toename in concentraties van deze drie parameters te verwachten valt bij een groot aantal toetspunten langs de weg en in de omgeving van de schaapskooi. Vervolgens is bekeken of een eventuele toename toelaatbaar is. Op grond van het 'Besluit niet in betekende mate bijdragen' (luchtkwaliteitseisen) is een toename door een project toelaatbaar als de 3 % grens (zijnde 3 % van 40 µg/m³ voor de jaargemiddelde concentratie fijn stof of stikstofdioxide) niet wordt overschreden.

Het onderzoek heeft aangetoond dat het project 'niet in betekende mate' bijdraagt aan de concentratie fijn stof (PM10) en stikstofdioxide. De maximaal berekende bijdrages op toetspunten bedragen voor stikstofdioxide en fijn stof respectievelijk 0,10 en 0,12 µg/m³. Voor zeer fijn stof is de toename maximaal 0,01 µg/m³. De toenames blijven ruim onder de 3% grens. Luchtkwaliteit vormt dus geen belemmering voor het plan.

5.2.3 Bodem

Er wordt binnen het project gewerkt met een gesloten grondbalans. Dit betekent dat daar waar de bodem afgegraven wordt, het vrijgekomen materiaal weer in het gebied wordt verwerkt. Zo wordt de grond die vrijkomt bij het graven van de slenk gebruikt om laagtes in het hoger gelegen deel op te vullen. Dit geldt niet voor de leem. De leem voor de leemruggen is extern aangevoerd. Het is AP 04 gekeurd, hetgeen wil zeggen dat het voldoet aan de vereisten voor het inzetten van grond dat afkomstig is uit een ander gebied. De leem ligt opgeslagen in het depot aan de H.A.Stheemanstraat en wordt tijdens de aanleg naar de bestemde plek vervoerd.

Er is verkennend bodemonderzoek uitgevoerd naar mogelijk bodemverontreinigingen in het plangebied.⁷ In het plangebied zijn geen verdachte locaties aangetroffen, maar de toegangsweg vanuit Weiteveen, bestaande uit een half verharding is bij verkennend onderzoek als verdacht aangemerkt. Mochten er bij nader onderzoek in het kader van de aanleg daadwerkelijk verontreinigingen worden aangetroffen, dan worden deze conform de wettelijke vereisten op grond van de Wet bodembescherming opgeruimd.

⁶ Arcadis, Luchtkwaliteitsonderzoek inrichtingsplan Weiteveen, 2015

⁷ Wareco, Vooronderzoek, G.H. Scherpenlaan/Zuidersloot te Weiteveen in de gemeente Emmen, 2014, BBL

5.2.4 Geluid

In het akoestisch onderzoek Inrichtingsplan Weiteveen⁸ zijn de geluideffecten van de activiteiten in en rond het gebied tijdens de aanleg en gedurende het gebruik onderzocht.

Tijdens de aanleg mag de gemiddelde waarde over een dag niet boven de 60 dB (A) op de gevel van de dichtstbijzijnde woning komen. Uit de berekeningen blijkt dat het niveau van de dagwaarde tijdens de aanleg van de leemruggen zuidzijde Weiteveen, schaapskooi, bedrijfswoning, ontsluitingsweg en bufferzone maximaal 52 dB(A) is. Voor alle onderzochte woningen wordt voldaan aan de dagwaarde van 60 dB(A).

De geluidsbelasting van de nieuwe weg bedraagt maximaal 40 dB en blijft daarmee binnen de voorkeurgrenswaarde van 48 dB. De afstand van het parkeerterrein tot aan de dichtstbijzijnde woningen bedraagt 150 meter. Deze afstand is zodanig, dat er geen onacceptabele geluidsniveaus te verwachten zijn vanwege het parkeerterrein. Ook bij de bedrijfswoning zijn geen geluidproblemen te verwachten.

Door het plan wordt een toename van het verkeer verwacht. Uitgerekend is dat de geluidsbelasting daardoor maximaal 0,7 dB ten opzichte van de autonome situatie kan toenemen. De geluidsbelasting voldoet ook in de nieuwe situatie op de onderzochte punten (op 10 meter uit de weg rand) aan de voorkeurgrenswaarde van 48 dB. De conclusie is dan ook dat het extra verkeer niet zal leiden tot ontoelaatbare geluidsbelasting. Het inrichtingsplan Weiteveen voldoet zowel tijdens de aanleg als tijdens het gebruik wat betreft geluid aan de wettelijke kaders.

5.3 Natuur

In 2014 is voor het Natura 2000 gebied Bargerveen een analyse gemaakt van de maatregelen die nodig zijn om de afgesproken internationaal beschermde soorten in stand te houden en tot verdere ontwikkeling te brengen.⁹ Het gaat daarbij om de habitattypen heischrale graslanden, herstellende hoogvenen en actieve hoogvenen en bepaalde vogels en broedvogels. Het is nodig om verdroging tegen te gaan door het creëren van voldoende hoge en stabiele waterstanden in een groot gebied en door het verminderen van de stikstofdepositie. De realisatie van de bufferzone bij Weiteveen in combinatie met het uitplaatsen van de schaapskooi is onderdeel van de te nemen maatregelen, die zowel bijdragen aan een verbeterde hydrologische situatie als ruimte biedt voor het verplaatsen van de schaapskooi. Door de hydrologische maatregelen, zoals beschreven in hoofdstuk 4, wordt de waterstand in natte periodes in een zone in de rand van het Bargerveen met ongeveer 0,5-1 meter verhoogd. In het dorp daalt de grondwaterstand en neemt de wateroverlast door afstromende grondwater af. Zie verder paragraaf 5.5. De verminderde nutriëntenbelasting door het verplaatsen van de schaapskooi en het toepassen van het potstalsysteem levert een positieve bijdrage aan het verminderen van de nutriënten belasting en heeft een belangrijke bijdrage aan het verschrallingsbeheer.

⁸ Arcadis, Akoestisch onderzoek inrichtingsplan Weiteveen, 2015

⁹ DLG, Document PAS analyse, Herstel strategieën voor Bargerveen, 2014

Natuurbeschermingswet

Het beheerplan Bargerveen beschrijft de instandhoudingsdoelen voor de heischrale graslanden (habitattype H6230), herstellende hoogvenen (habitattype H7120) en actieve hoogvenen (habitattype H7110A) en voor de vogels Kleine Zwaan, Toendrarietgans, Geoorde Fuut, Blauwe Kiekendief, Porseleinhoen, Watersnip, Velduil, Nachtzwaluw, Blauwborst, Paapje, Roodborsttapuit en Grauwe klauwier. Voor deze groepen is nagegaan in de voortoets¹⁰ voor de Natuurbeschermingswet¹¹ in hoeverre de aanleg en inrichting van de bufferzone en bijbehorende maatregelen de instandhoudingsdoelen schaden dan wel ondersteunen. Daarbij zijn de effecten van oppervlakteverlies, verandering in de waterhuishouding, verandering leefgebieden, verstoring tijdens de aanlegfase en tijdens de gebruiksfase en verzuring en vermesting in beeld gebracht. Uit dit onderzoek komen de volgende conclusies:

- Oppervlakteverlies van heischrale graslanden treedt niet op en oppervlakteverlies van herstellende hoogvenen ten gunste van actieve hoogvenen is toegestaan.
- De verandering in de waterhuishouding leidt niet tot negatieve effecten voor heischrale graslanden en is positief voor herstellende hoogvenen.
- Negatieve effecten op kwalificerende broedvogels door verstoring tijdens de aanlegfase zijn niet aan de orde omdat de maatregelen in het Natura 2000-gebied buiten het broedseizoen plaatsvinden. Maatregelen ter hoogte van de Laars zijn zodanig dat effecten op kwalificerende broedvogels van het Natura 2000-gebied kunnen worden uitgesloten.
- Effecten door verstoring tijdens de gebruiksfase zijn zo gepositioneerd en geconcentreerd dat negatieve effecten op kwalificerende broedvogels van het Natura 2000-gebied kunnen worden uitgesloten.
- De hydrologische maatregelen, waaronder de aanleg van de slenk, hebben een positief effect op het broedbiotoop van de betreffende broedvogels die broeden in het plangebied. Voor de blauwe kiekendief zijn de effecten neutraal.
- Negatieve effecten door verzuring en vermesting tijdens de aanleg- en de gebruiksfase zijn uitgesloten.

Voor de aanleg en het gebruik van de leemruggen is eveneens in het kader van de natuurbeschermingswet een aparte voortoets gedaan met dezelfde opzet als voor de overige maatregelen.¹² In aanvulling op de bovenstaande conclusies komt daar uit naar voren:

- Verstoring is niet aan de orde omdat de maatregelen plaatsvinden buiten het broedseizoen. Voor niet-broedvogels heeft het plangebied geen functie.
- De maatregelen hebben een positief effect op het broedbiotoop van de betreffende broedvogels die broeden in het plangebied. Voor de blauwe kiekendief zijn de effecten neutraal.

De conclusie is dat er geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen te verwachten zijn.

Flora- en Faunawet

¹⁰ Arcadis, Voortoets inrichting Weiteveen, 2015

¹¹ Zie voor de procedures Hoofdstuk 6

¹² Arcadis, Voortoets leemruggen, 2015

Naast de instandhouding van de habitattypen, vraagt de Flora- en Faunawet om aandacht voor beschermde soorten. Omdat uit een eerder onderzoek bleek dat schade aan beschermde soorten in het plangebied niet uitgesloten kon worden, is in het kader van een ontheffingsaanvraag¹³ ook nader onderzoek gedaan naar de omvang van deze schade en de maatregelen om deze schade te beperken of te voorkomen. In dit onderzoek is gekeken naar voorkomende beschermde soorten en de effecten van de maatregelen op deze soorten zowel tijdens de aanleg als het gebruik.¹⁴ Daaruit is naar voren gekomen dat voor de beschermde planten het Heideblauwtje, de Veldspitsmuis en de aanwezige reptielen, de maatregelen een positief effect hebben op de gunstige staat van instandhouding.

Daarnaast zijn er ook negatieve effecten te verwachten. In tabel 3 is aangegeven voor welke soorten er mogelijk negatieve effecten zijn.

Soortgroep	Soorten	Mogelijke overtreding/eff ect
Vaatplanten	Ronde -en kleine zonnedauw, welriekende nachtorchis en moeraswespenorchis (Tabel 2)	Vernielen of verwijderen van planten (art. 8)
Broedvogels algemeen	Diverse broedvogels	Alleen tijdens broedseizoen: Vernietigen van nesten (art. 11) Verstoren, doden en/of verwonden van dieren (art. 9 en 10)
Zoogdieren	Egel, mol, (spits)muisen, konijn en vos (Tabel 1)	Tijdelijke aantasting leefgebied (art. 11) Verstoren, doden en/of verwonden van dieren (art. 9 en 10)
	Vleermuisen (Tabel 3, bijlage IV), veldspitsmuis (Tabel 3)	Tijdelijke aantasting leefgebied (art. 11) Verstoring, doden en/of verwonden van dieren (art. 9 en 10). Bij vleermuisen gaat het hier om de potentiële verblijfplaats aan de Zuidersloot
Amfibieën	Gewone pad, bastaardkikker, kleine watersalamander (Tabel 1)	Tijdelijke aantasting van leefgebied (art. 11) Doden en/of verwonden van dieren (art. 9)
	Heikikker	Verstoren, doden en/of verwonden van dieren (art. 9 en 10)
Reptielen	Levendbarende hagedis (Tabel 2), adder, gladde slang (Tabel 3)	Tijdelijke aantasting van leefgebied (art. 11) Doden en/of verwonden van dieren (art. 9)
Ongewervelde	Heideblauwtje (Tabel 3)	Tijdelijke aantasting leefgebied (art. 11) Verstoren, doden en/of verwonden van dieren (art. 9 en 10)

Tabel 3 Beschermde soorten op grond van de Flora- en Faunawet, waarvoor mogelijk effecten te verwachten zijn (Ecologische toetsing, Arcadis, 2015)

Voor een belangrijk deel zijn er maatregelen te treffen om er voor te zorgen dat deze effecten niet optreden en er dus binnen de wettelijke vereisten van de Flora- en Fauna wet kan worden gewerkt. De meest essentiële maatregel daarbij is om werkzaamheden te verrichten buiten de broed-, paar- of bloeiperiode en/of te werken conform een ecologisch protocol. Deze maatregelen zijn in de ontheffing opgenomen.

¹³ Zie voor de procedures hoofdstuk 6

¹⁴ Ecologische toetsing bij ontheffingsaanvraag Flora- en Faunawet Weiteveen, Arcadis, 2015

Voor een beperkt deel van de aanwezige beschermde soorten is het echter niet mogelijk om schade te voorkomen. Voor deze soorten is ontheffing van de Flora- en Faunawet aangevraagd. Het betreft de soorten die in onderstaand tabel 4 zijn weergegeven. Er wordt voor de betreffende soorten een ontheffing aangevraagd voor (tijdelijke) aantasting van leefgebied (art. 11) en aantasting van groeiplaatsen in het geval van planten (art. 8). Hoewel uiterst zorgvuldig te werk wordt gegaan kan niet worden gegarandeerd dat er onverhoopt een enkele beschermde individu omkomt. Daarom wordt ook een ontheffing aangevraagd op grond van artikel 9. Door de realisatie van de maatregelen neemt op middellange termijn de gunstige staat van instandhouding voor betreffende soorten toe.

Beschermingsniveau Flora- en faunawet	Beïnvloede soorten	Verbodsbepalingen
Soorten met algemene vrijstelling (Tabel 1), algemene zorgplicht is van toepassing.	Egel, mol, (spits)muizen, konijn en vos, algemene amfibieën, algemene vissen en ongewervelde	Art. 9 en 11
Tabel 2-soorten	levendbarende hagedis Ronde zonnedauw, kleine zonnedauw, welriekende nachtorchis, wespenorchis	Art. 9 en 11 Art 8
Soorten van bijlage 1 van de AMvB (Tabel 3): ontheffing noodzakelijk.	Adder, heideblauwtje, veldspitsmuis	Art. 9 en 11
Soorten van Bijlage IV Europese Habitatrichtlijn (Tabel 3): geen ontheffing mogelijk op basis van belang ¹	gladde slang	Art. 9 en 11

Tabel 4 *Beschermde soorten op grond van de Flora- en Faunawet, waarvoor ontheffing van de Flora- en Faunawet is aangevraagd (Ecologische toetsing Arcadis, 2015).*

5.4 Archeologie

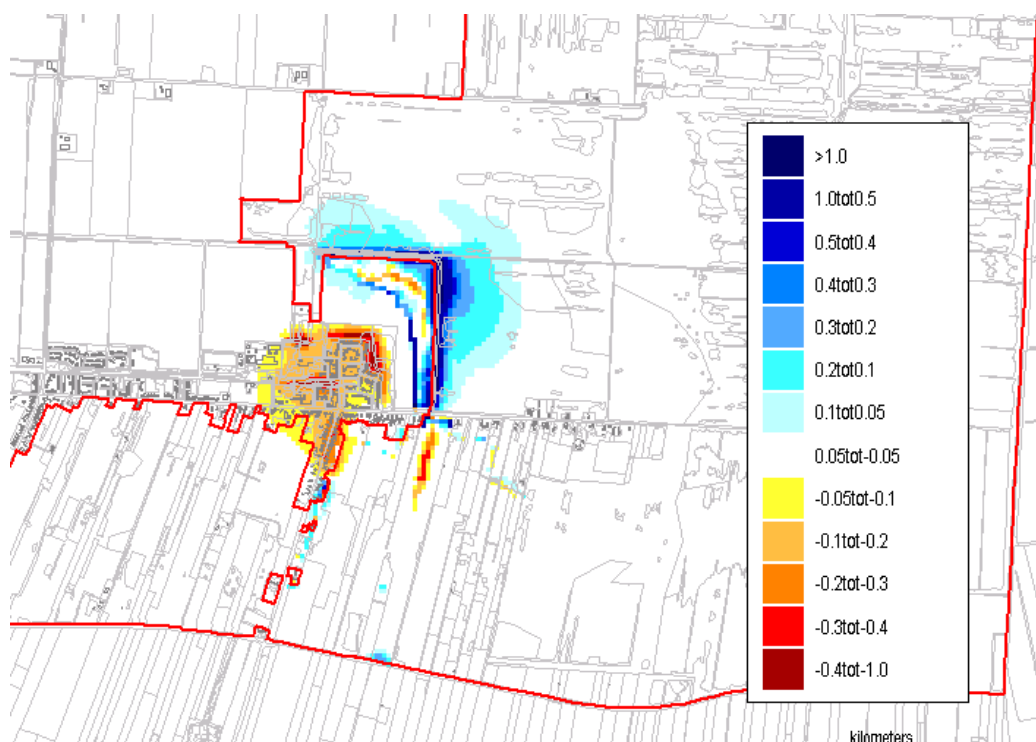
Volgens de archeologische beleidskaart van de gemeente Emmen ligt het plangebied in een zone met een middelhoge of hoge archeologische verwachtingswaarde (niveau 4). Daarom is met een verkennend onderzoek gekeken of er inderdaad archeologisch relevante kenmerken zijn. Uit dit onderzoek blijkt dat in het deel van het onderzoeksgebied, dat in gebruik is als akker, de bodem veelal diep gewoeld is, waardoor de top van het dekzand is verstoord.¹⁵ Langs de randen van de akker en buiten de akker is de top van het dekzand meestal nog intact. Daarom is de archeologische verwachting voor het verstoorde deel bijgesteld naar laag. In het onderzoek zijn geen aanwijzingen voor een archeologische vindplaats aangetroffen. Ook van de verwachte boerderijplaatsen uit de 18e /19e eeuw zijn geen resten teruggevonden. Op de plekken waar sprake is van een onverstoorde bodem is vervolgonderzoek uitgevoerd. Uit dit vervolgonderzoek zijn geen beperkingen naar voren gekomen. De conclusie is dat er vanuit archeologie geen beperkingen zijn om de maatregelen uit te voeren.

¹⁵ RAAP-NOTITIE 4864 , Drie locaties nabij het Bargerveen, Gemeente Emmen Archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek en verkennend veldonderzoek

5.5 Water

5.5.1 Grondwater

De in hoofdstuk 4 beschreven maatregelen zijn tot stand gekomen op basis van een aantal hydrologische onderzoeken¹⁶. Gezocht is naar een combinatie van maatregelen waarbij de verdroging van het Bargerveen afneemt en waarbij voorkomen wordt dat de wateroverlast in Weiteveen toeneemt. Met de nu gekozen maatregelen wordt ook een deel van de bestaande wateroverlast weggenomen. Onderstaande figuur geeft de berekende grondwatereffecten van deze maatregelen in een natte periode.

Figuur 12 Effectenmaatregelen op de stijghoogte van het grondwater boven de keileem en onder het veen (Dik & Schunselaar, 2014)

Uit het kaartje blijkt dat de stijghoogten in het Bargerveen toenemen, terwijl in het dorp in natte omstandigheden per saldo een daling van de grondwaterstand berekend is van één of meer decimeters. In de kom van Weiteveen zal met name in de nattere periodes in vergelijking tot de huidige situatie er minder wateroverlast optreden. Door onder meer de aanleg van de HWA/drain en de nieuwe sloot zal eventueel op het veen stagnerend water oppervlakkig worden afgevoerd. Overigens heeft de aan te leggen sloot onder drogere weersomstandigheden hoegenaamd geen invloed op de grondwaterstand: het grondwater bevindt zich dan beneden de slootbodem. Buiten de natte periodes zal de grondwaterstand per saldo dan ook verhoogd worden door de vernatting van

¹⁶ Analyse Wareco 2012, Grondwaterberekening GGOR Weiteveen (Interreg-Springmodel) i.s.m. Grontmij 2013., Kwalitatieve analyse door DLG i.s.m. werkgroep Water Weiteveen 2014., Berekening met MIPWA-model voor het Bargerveen door Grontmij 2014.

het Bargerveen. Dit is gunstig omdat daarmee de oxidatie en klink van het veen in het dorp worden afgeremd. Deze processen zijn namelijk één van de oorzaken van de wateroverlast in de dorpskom.

5.5.2 Landbouw

Uit het hydrologisch onderzoek blijkt dat er geen merkbare effecten voor het landbouwgebied worden verwacht: het ligt op grotere afstand en door het ontbreken van keileem wordt invloed snel weggenomen door de aanwezige wijken. De te verbeteren en nieuw aan te leggen sloot aan de noordkant zal zorgen voor een verbeterde afwatering voor de landbouw, mede omdat hier de lage delen van de percelen liggen.

5.6 Monitoring

5.6.1 Natuurmonitoring

Het Natura 2000 Beheerplan Bargerveen bevat een uitgebreid overzicht van de activiteiten die de komende jaren uitgevoerd worden op het gebied van monitoring. Deze monitoring is erop gericht om informatie te verzamelen voor de evaluatie van de maatregelen en van de ontwikkelingen ten aanzien van de instandhoudingsdoelen in de eerste beheerplanperiode. Gekeken zal worden naar de oppervlakte en kwaliteit van de habitattypen, de aanwezige en verspreiding van soorten, de ontwikkeling van broedvogels en niet broedvogels, de uitvoering van maatregelen, het gebruik en beheer en de hydrologische situatie.

5.6.2 Wateroverlast

Mochten de bewoners in de toekomst grotere wateroverlastproblemen ervaren dan op dit moment wordt voorzien, dan is in de eerste plaats – op basis van de Waterwet – het waterschap Vechtstromen als “Waterloket” het aanspreekpunt voor zowel grond- als oppervlaktewaterproblemen. In 2011 zijn gemeente en waterschap begonnen met het inrichten van een meetnet met peilbuizen om enerzijds de bestaande wateroverlast beter in beeld te krijgen en anderzijds om de nul situatie met betrekking tot de komende inrichtingsmaatregelen vast te leggen. Op latere momenten is het aantal peilbuizen nog uitgebreid o.a. naar aanleiding van gesprekken met bewoners in 2012 en vanwege het in 2014 uitgevoerde keileemonderzoek.

De bedoeling is dat de grondwaterstandmetingen tot minimaal 5 jaar na uitvoering doorgaan, zodat de uiteindelijke effecten van het inrichtingsplan kunnen worden vastgesteld. Mocht blijken dat het plan Weiteveen daaraan in belangrijke mate bijdraagt, dan zijn partijen gezamenlijk verantwoordelijk voor vervolgonderzoek en maatregelen. Wanneer de nadelige gevolgen van het plan Weiteveen groter blijken dan voorzien, dan nemen de betrokken partijen het initiatief om te komen tot een oplossing (zie verder paragraaf 6.2).

5.6.3 Muggenoverlast

Om te onderzoeken of de muggenoverlast gaat toenemen door de inrichting van de bufferzone is er een monitoringsprogramma¹⁷ opgezet. Dit programma start met een nulmeting en vervolgt met een aantal metingen om de ontwikkelingen van de muggen te volgen. Er worden zowel in het natuurgebied, het dorp als de omgeving waar de inrichtingsmaatregelen zijn gepland, muggenvallen

¹⁷ Altenburg en Wymenga, Ecologisch onderzoek, monitoring muggen en dazen Bargerveen, 2015

en dazenvallen geplaatst. De muggenvallen worden drie keer per jaar (eind mei/begin juni, midden/eind juli, eind augustus) gemeten en de dazenvallen worden het hele seizoen tot midden september elke week geteld. Met deze metingen is in 2015 gestart. In het tweede jaar en in het vierde jaar na de afronding van de inrichting worden deze metingen herhaald. De uitkomsten worden door de BC gedeeld met de streek.

6. Realisatie

6.1 Vergunningen en procedures

Bestemmingsplan

Het inrichtingsplan wordt vertaald in een bestemmingsplan. In een bestemmingsplan staat precies omschreven wat er op een bepaald grondgebied mag plaatsvinden. Ook staan in een bestemmingsplan bouwregels, zoals de maximale hoogte en oppervlakte van bouwwerken.

Een bestemmingsplan bestaat uit een toelichting, planregels en een plankaart. In de *toelichting* staat de visie op de ontwikkeling van het gebied. De toelichting wordt grotendeels gevormd door de inhoud van dit inrichtingsplan. Ook is beschreven welke onderzoeken zijn uitgevoerd en welke conclusies dit heeft voor het plan. Deze rapporten worden als bijlage bij het bestemmingsplan gevoegd. Daarnaast is een juridische toelichting onderdeel van het bestemmingsplan. De visie op de ontwikkeling van het gebied wordt juridisch vertaald in planregels. Deze planregels geven aan welke doeleinden binnen de bestemmingen zijn toegelaten. Ook zijn er regels voor het bouwen op en het gebruiken van de betreffende gronden. Bouwaanvragen worden aan deze planregels (in combinatie met de verbeelding) getoetst. De plankaart is een soort plattegrond van het gebied waarop het bestemmingsplan betrekking heeft. Hierop staan onder andere de bestemmingen die aan gronden zijn toegekend en eventuele bouwvlakken waarbinnen gebouwen opgericht dienen te worden.

Op grond van wet- en regelgeving moet voorafgaand aan vaststelling van het bestemmingsplan aangetoond worden dat het plan maatschappelijk en financieel uitvoerbaar is. Daarom moet een ontwerp bestemmingsplan voor een ieder voor zienswijzen ter inzage worden gelegd en moet vooraf de financiële uitvoerbaarheid aangetoond zijn.

Het ontwerp bestemmingsplan wordt zes weken ter visie gelegd, zodat belanghebbenden een zienswijze kunnen indienen. Vervolgens worden de zienswijzen beoordeeld ten behoeve van de vaststelling van het plan door de gemeenteraad. Het vastgestelde bestemmingsplan wordt dan zes weken voor beroep ter inzage gelegd.

Omgevingsvergunning

Na vaststelling van het bestemmingsplan kan op basis van dit plan een omgevingsvergunning worden verleend. In dit geval zal bij de gemeente Emmen een omgevingsvergunning worden aangevraagd voor de bouw van de schaapskooi met de bijbehorende ontsluiting.

Natuurbeschermingswet

Op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 gelden voor Natura 2000-gebieden instandhoudingsdoelen. Deze doelen mogen niet in gevaar worden gebracht. Dit betekent dat activiteiten die deze doelen in gevaar kunnen brengen vergunning plichtig zijn. Bij de vergunningverlening gaat het er om of de activiteiten de betreffende instandhoudingsdoelen in gevaar brengen. Voor Natura 2000 gebieden geldt dat maatregelen die in het vastgestelde beheerplan als herstelmaatregelen zijn opgenomen, vergunningsvrij zijn. Dat betekent dat deze

maatregelen uitgevoerd kunnen worden, zonder dat daar een aparte vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet voor hoeft te worden aangevraagd. Wel moeten de activiteiten binnen de kaders van het beheerplan worden uitgevoerd. In het Natura 2000 beheerplan Bargerveen, dat in 2015 door het Ministerie van Economische Zaken in procedure wordt gebracht, staan de aanleg van de bufferzone, het wandelpad, de schaapskooi en de leemruggen als maatregelen vermeld.

De Natuurbeschermingswet vraagt wel om voor vergunningsvrije activiteiten na te gaan of er toch niet onbedoeld significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen zullen zijn. Daarom is er voor dit inrichtingsplan een zogenaamde voortoets uitgevoerd, waarin deze beoordeling is gemaakt. Daarin is aandacht besteed aan de effecten van de activiteiten die niet in het beheerplan zijn opgenomen en dus ook niet vergunningsvrij zijn. Ook voor de aanleg van de leemruggen is deze toets gemaakt. Uit de beide voortoetsen blijkt dat er geen aparte vergunning nodig is voor de Natuurbeschermingswet.

De beide voortoetsen zijn goedgekeurd door het bevoegd gezag.

Ontheffing Flora en Faunawet

Het plangebied herbergt diverse flora en fauna, die wettelijk beschermd zijn op grond van de Flora- en Faunawet. Dit betekent dat zij geen schade mogen ondervinden van de maatregelen. Zoals eerder al is beschreven in hoofdstuk 5 is deze schade niet helemaal te voorkomen. Daarom is een ontheffing aangevraagd van de Flora- en Faunawet voor een aantal beschermde soorten die in het plangebied voorkomen. Ook is in de aanvraag aangegeven welke maatregelen genomen worden om schade te beperken en wat de bijdrage van de maatregelen is aan de instandhouding van populaties van beschermde plant- en diersoorten.

De ontheffing is in juni 2015 ingediend en zal naar verwachting uiterlijk in november 2015 worden afgegeven.

Watervergunning

In het kader van het bestemmingsplan zullen met een watertoets de effecten op de waterhuishouding in beeld worden gebracht. Daarbij zal gebruik worden gemaakt van de beschrijving in dit inrichtingsplan en de onderzoeken die daaraan ten grondslag hebben gelegen. De uitkomsten daarvan worden meegewogen bij de besluitvorming.

Voor een aantal activiteiten die te maken hebben met de waterhuishouding, zoals het dempen en of aanleggen van sloten, stuwen en bruggen wordt aan waterschap Vechtstromen een vergunning op grond van de Waterwet aangevraagd. Het concept besluit wordt ter inzage gelegd. Tegen het besluit zelf kan beroep worden aangetekend.

6.2 Planning, voorbereiding, uitvoering en nazorg

Een belangrijke stap is de verdere vormgeving van de gebouwen tot een definitief ontwerp, op basis van een Programma van Eisen, dat voor de Bestuurscommissie is vastgesteld. Deze uitwerking is van belang voor de ruimtelijke kaders, die in het bestemmingsplan opgenomen gaan worden.

Als alle procedures zijn doorlopen en er geen bezwaarprocedures komen, kan het plan in 2016 in uitvoering worden genomen. Het project is dan eind 2017 ingericht. De monitoring loopt vijf jaar na afronding van de uitvoering door.

De bestuurscommissie Bargerveen zal nog een periode na uitvoering van de maatregelen actief zijn en zolang het aanspreekpunt zijn voor bewoners voor zich dan voordoende problemen. De Bestuurscommissie zorgt aan het einde van deze periode voor een beheer- en onderhoudsplan, waarin de taken en verantwoordelijkheidsverdeling voor het beheer en onderhoud zijn vastgelegd. Indien nodig zat er een aparte commissie Nazorg Bargerveen Schoonebeek worden opgericht.

6.3 Kosten haalbaarheid en financiering

De provincie heeft opdracht verstrekt aan de Bestuurscommissie Bargerveen om de maatregelen uit te voeren. De genoemde maatregelen zijn begroot en worden financieel gedekt door bijdragen van meerdere partijen. De kosten worden opgebracht door bijdragen uit Interreg V (Europa), Icoon (Rijk), PAS (Rijk), Vitaal platteland (provincie Drenthe), gemeente Emmen en het waterschap Vechtstromen.

De totale projectkosten voor Weiteveen bedragen 10,3 M €.

Bijlage: PLANKAART

COLOFON

2015

Prolander
Postbus 50040
9400 LA Assen

Met dank aan E. Bleuming voor de foto's.